

Romska naselja u Crnoj Gori 2018.

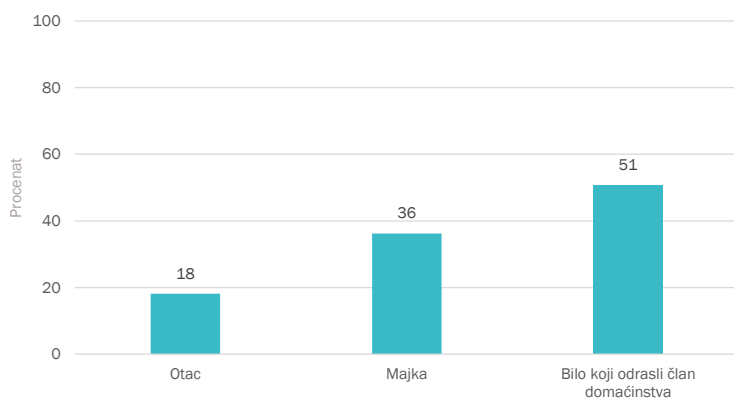
Razvoj u ranom djetinjstvu

Multiple Indicator
Cluster Surveys

Podrška učenju: romska naselja

Rana stimulacija i odgovorna briga

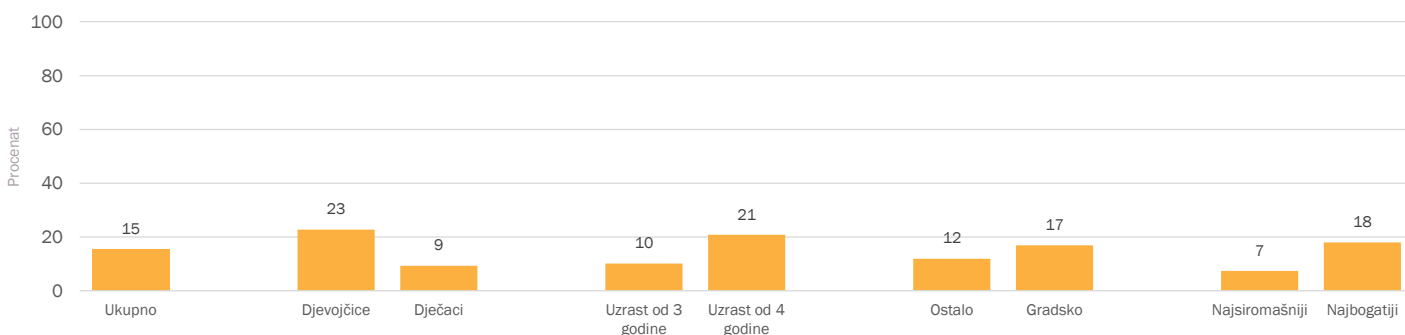
Procenat djece starosti od 24 do 59 mjeseci u romskim naseljima s kojom su majka, otac ili bilo koji odrasli član domaćinstva učestvovali u četiri ili više aktivnosti

*Napomena: Aktivnosti o kojima je riječ uključuju: čitanje knjiga djetetu; pričanje priča djetetu; pjevanje djetetu; vođenje djeteta van kuće; igranje s djetetom; i imenovanje, prebrojavanje ili crtanje stvari s djetetom

Rano djetinjstvo, koje obuhvata period do osme godine života, presudno je važno za kognitivni, socijalni, emocionalni i fizički razvoj. Tokom tog perioda mozak djeteta je u razvoju i veoma je osjetljiv na promene. Da bi se djetetu omogućio optimalan razvoj u ranom djetinjstvu, potrebno mu je obezbijediti podsticajno i brižno okruženje, pristup knjigama i materijalima za učenje, interakciju s odgovornim i pažljivim osobama koje pružaju brigu i negu, odgovarajuću i kvalitetnu ishranu, pristup kvalitetnom obrazovanju u ranom djetinjstvu, osjećaj sigurnosti i zaštite. Svi ovi aspekti djetetovog okruženja doprinose ishodima njegovog razvoja.

Djeca koja se suočavaju sa širokim spektrom faktora rizika – siromaštvo; slabo zdravlje; visok nivo stresa u porodičnom i životnom okruženju i izloženost nasilju, zlostavljanju, zanemarivanju i eksploataciji; neodgovarajući ambijent za negu i učenje – imaju nepovoljnije *početne pozicije* i možda neće uspjeti da ostvare svoj razvojni potencijal. Ulaganje u rane godine jedan je od najvažnijih, ali i najisplativijih načina na koji država može doprinijeti prevazilaženju nejednakosti koje djecu lošijeg socijalnog i ekonomskog statusa često dovode u nepovoljan položaj.

Pohađanje programa obrazovanja u ranom djetinjstvu

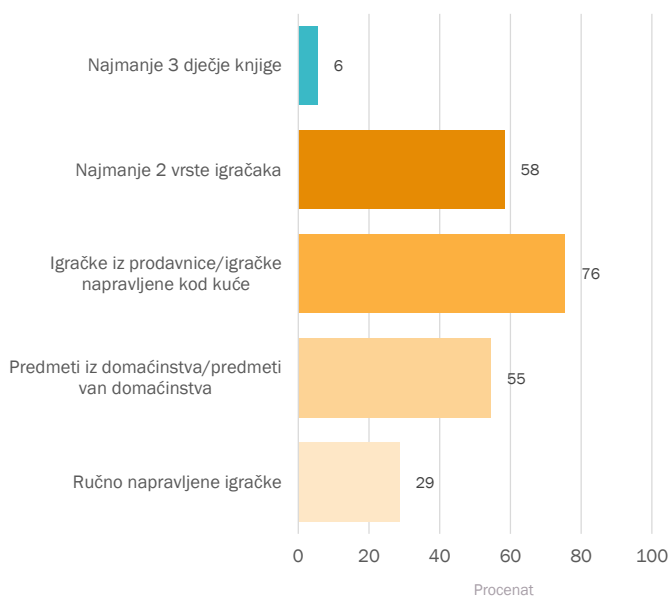
Procenat djece starosti od 36 do 59 mjeseci u romskim naseljima koja pohađaju program obrazovanja u ranom djetinjstvu, prema osnovnim karakteristikama

Ključne informacije

- Među roditeljima djece iz romskih naselja starosti od 24 do 59 mjeseci, očevi su učestvovali u najmanje četiri aktivnosti sa svega 18% djece, dok su majke učestvovali u najmanje četiri aktivnosti sa 36% djece.
- 51% djece starosti od 24 do 59 mjeseci učestvovalo je u najmanje četiri aktivnosti s bilo kojim odraslim članom domaćinstva.
- 15% djece iz romskih naselja starosti 36–59 mjeseci pohađa neki program obrazovanja u ranom djetinjstvu.
- Nešto je veći procenat djevojčica (23%) nego dječaka (9%) koje pohađaju program obrazovanja u ranom djetinjstvu.
- Uočene su pozitivne korelacije s uzrastom djece – među djecom koja su pohađala program obrazovanja u ranom djetinjstvu, 21% je djece u uzrastu od četiri godine, a 10% djece u uzrastu od tri godine.
- 58% djece u romskim naseljima ima pristup najmanje dvjema vrstama igraćaka.
- 6% djece u romskim naseljima mlađe od pet godina ima najmanje tri dječje knjige kod kuće.
- 8% djece u romskim naseljima mlađe od pet godina bilo je ostavljeno samo ili pod nadzorom drugog djeteta, mlađeg od 10 godina, više od jednog sata i najmanje jednom tokom prethodne sedmice.
- 77% djece u romskim naseljima starosti od 3 do 4 godine nalazi se na odgovarajućem stepenu razvoja.

Materijali za učenje i nadzor nad djecom: romska naselja

Pristup materijalima za igru i učenje

Procenat djece mlađe od pet godina u romskim naseljima, prema pristupu igri i materijalima za učenje

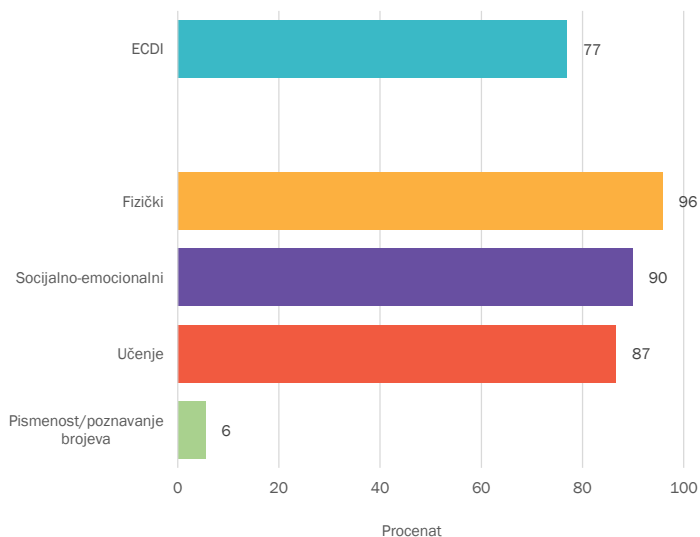
Neodgovarajući nadzor djece

Regija	Dijete ostavljeno pod neadekvatnim nadzorom
Sjever	6,1
Centar	8,6
Jug	6,6

Procenat djece mlađe od pet godina u romskim naseljima koja su ostavljena sama ili pod nadzorom drugog djeteta, mlađeg od 10 godina, najmanje jedan sat u posljednjoj sedmici, prema regiji

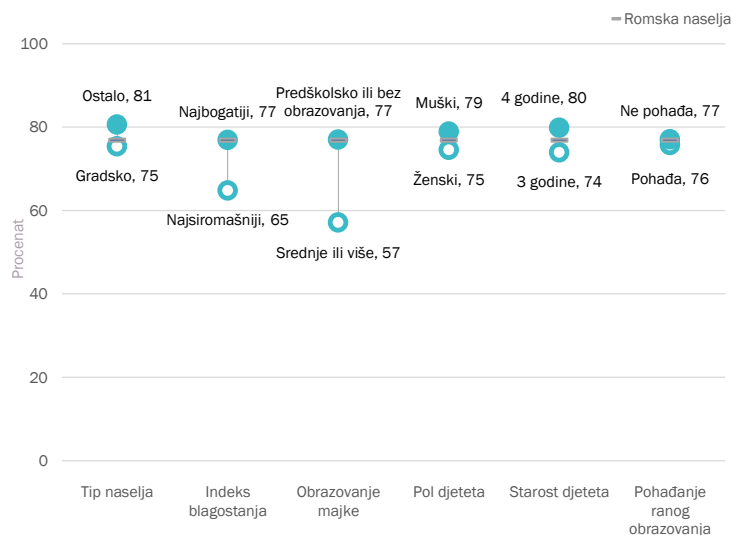
Indeks ranog razvoja djeteta (ECDI): romska naselja

ECDI: Ukupni rezultat i domeni, SDG 4.2.1

ECDI: Indeks ranog razvoja djeteta; procenat djece starosti od 3 do 4 godine u romskim naseljima koja se nalaze na odgovarajućem stepenu razvoja u pogledu pismenosti/poznavanja brojeva, fizičkih, socijalno-emocionalnih domena i domena koji se odnose na učenje

ECDI: Razvrstano po kategorijama

Istraživanje višestrukih pokazatelja u romskim naseljima u Crnoj Gori (MICS) sproveda je Uprava za statistiku (MONSTAT) tokom 2018. godine u sklopu globalnog MICS programa. Tehničku podršku obezbijedio je Dječji fond Ujedinjenih Nacija (UNICEF). UNICEF, Vlada Crne Gore i UNHCR pružili su finansijsku podršku.

Cilj ovog kratkog pregleda je da se sa javnošću podijele odabrani rezultati Istraživanja višestrukih pokazatelja u romskim naseljima u Crnoj Gori za 2018, koji se odnose na razvoj u ranom djetinjstvu. Podaci iz ovog pregleda mogu se naći u tabelama TC.10.1R, LN.1.1R, TC.10.2R, TC.10.3R i TC.11.1R u Izvještaju o rezultatima istraživanja.

Dodatni statistički pregledi i Izvještaj o rezultatima istraživanja za ovo i druga MICS istraživanja dostupni su na sljedećoj adresi: mics.unicef.org/surveys.